

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ - РУСЕ

ул. „Проф.Д.Баларев”№ 1, тел/факс: (082) 84 18 86, e-mail: pgtransport_rs@abv.bg

УТВЪРДИЛ: П
ИНЖ.РАДОСВЕТА ЖЕКОВА
Директор на ПГ по транспорт- Русе

ПРОГРАМА

ПО

гражданско, здравно, екологично и интеркултурно

образование

за учебната 2022-2023 година

Настоящата Училищна програма е разработена съгласно Наредба № 13/ 21.09.2016г. на Министъра на образованието и науката и приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 14/13.09.2022 г. и е утвърдена със Заповед № 656/13.09.2022 г. на директора на ПГ по транспорт, Русе

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Съгласно чл. 15, ал. 4 на Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в Професионална гимназия по транспорт, гр.Русе

1. СЪЩНОСТ:

- ✓ Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.
- ✓ Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- ✓ Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- ✓ Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- ✓ Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. ЦЕЛИ:

2.1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- ✓ отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права;
- ✓ познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество;
- ✓ зачита значимостта на всяка човешка личност;
- ✓ осъзнава и цени своята културна идентичност;
- ✓ взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- ✓ изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ✓ взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност;
- ✓ носи отговорност за поведението си;
- ✓ поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- ✓ познава и спазва нормите за екологична култура и поведение

2.2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- ✓ възпитава в демократичните ценности;
- ✓ насърчава инициативност, отговорност, солидарност;
- ✓ утвърждава демократична и здравословна среда, свободна от агресия и дискриминация;
- ✓ създава позитивна среда между представителите на различните културни общности чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

3. НАСОКИ:

Учениците

- ✓ Да познават институциите и ценностите на демокрацията;
- ✓ Да се формират личности с позиция и способност да защитават своите права чрез различни дейности;
- ✓ Да изразяват гражданската си позиция;
- ✓ Да вземат решения за своето развитие;
- ✓ Да носят отговорност за решенията си.

4. РЕАЛИЗИРАНЕ

- ✓ Чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети;
- ✓ В часа на класа;
- ✓ Чрез дейността на педагогическия съветник;
- ✓ В извънкласни и извънучилищни форми на работа;
- ✓ Чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици.

5. АКЦЕНТИ

- ✓ Здравно образование;
- ✓ Превенция на зависимостите/наркомания, алкохол, тютюнопушене/;
- ✓ Сексуално образование и превенция на СПИН;
- ✓ Екологично образование и възпитание;
- ✓ Патриотично възпитание;
- ✓ Превенция на насилието;
- ✓ Справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ Защита при бедствия и аварии;
- ✓ Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ Безопасност на движението.

II. ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ:

1. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка:

 В ЧАСА НА КЛАСА, ВКЛЮЧИТЕЛНО И ЧРЕЗ УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ;
Съобразно стратегическите цели и особености на училището, приоритетни тематични области за училището са:

- I. Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие.
- II. Толерантност и интеркултурен диалог.
- III. Безопасност на движението по пътищата.
- IV. Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ.
- V. Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти.
- VI. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита.
- VII. Кариерно ориентиране /11 -12 клас/.
- VIII. Ориентация и противодействие на корупцията.

 В ЗАНИМАНИЯТА ПО ИНТЕРЕСИ В РАМКИТЕ НА УЧЕБНИЯ ДЕН;

- I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереси в рамките на учебния ден се осъществяват от учителите чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс на чл. 3 от Наредба №13
- II. Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

✚ В РАМКИТЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ПО РЕДА И ПРИ УСЛОВИЯТА НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;

- I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на разширена подготовка се осъществяват интегрирано:
- ✓ Неговото интегриране се реализира чрез усъвършенстване на отделни ключови компетентности чрез изучаване на общообразователни учебни предмети в рамките на избираемите учебни часове.
- II. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на допълнителната подготовка може да се осъществяват чрез обучение по учебни предмети или модули, чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя:
- ✓ Факултативните часове може да се използват и за дейности с ученическите съвети на всички нива или други форми на ученическо представителство, младежко лидерство и клубни занимания, при които се практикуват граждански и социални умения.
- III. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществяват и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище:
- ✓ Извън тематичните области по ал. 1 Министърът на образованието и науката може ежегодно да определя и други теми, по които да се работи в часа на класа за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
  - ✓ Обучението по отделни тематични области по ал. 1 може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител ;

 В ДЕЙНОСТИ НА УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ (съгласно чл. 17, ал. 2 на Наредба № 13 и Приложение б)

- I. Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
- II. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- III. Поддържане на училищни медии с активното участие на учениците;
- IV. Организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
- V. Организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
- VI. Организиране на обучения на връстници от връстници;
- VII. Развиване на младежкото лидерство;
- VIII. Участие в клубове и неформални групи по интереси;
- IX. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
- X. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;

Насърчаване на неформалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

III. РИТУАЛИЗАЦИЯ НА УЧИЛИЩНИЯТ ЖИВОТ.

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

- ✓ откриването и закриването на учебната година;
- ✓ официалното раздаване на удостоверението за завършена първа степен на гимназиален етап, дипломи за завършено средно образование и свидетелства за професионална квалификация;
- ✓ награждаване на отличили се ученици и учители;
- ✓ поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
- ✓ честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители.

IV. ОБЛАСТИ И КОМПЕТЕНОСТИ.

<i>Гражданско образование</i>	<i>Здравно образование</i>	<i>Екологично образование</i>	<i>Интеркултурно образование</i>
Междоличностни отношения	Психично здраве и личностно развитие	Вода, почва, въздух	Културни идентичности
Социална среда	Физическо развитие и дееспособност	Енергия и климат	Културна осъзнатост
Права на човека	Превенция на употребата на психоактивни вещества	Биологично разнообразие	Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия
Демократично гражданство	Безопасност и първа помощ	Потребление и отпадъци	Интеркултурно образование и права на човека
Идентичности и различия в обществото	Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	Общество и околна среда	
Власт, политика и демократични ценности	Лична хигиена		
Социална политика, справедливост и солидарност	Хранене		
Глобализация, плурализъм и толерантност			

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:

1.1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

1.2. Спазване на Правилника за дейността на училището.

Срок: през учебната година
Отг.: Кл. ръководители, Директор

1.3. Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

Срок: през учебната година
Отг.: Директор

1.4. Провеждане Час на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с активното участие на учениците.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

1.5. Организиране на Деня на ученическото самоуправление

Срок: 30.06.2023
отг.: Ученически съвет, учители

№ по ред	Тематично направление	Разпределение на часовете по класове				
		VIII	IX	X	XI	XII
1	Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4
2	Толерантността и интеркултурния диалог	1	1	1	1	1
3	Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно	2	2	2	2	12
4	Военно обучение и защита на родината		5	5		
5	Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;	5	5	5	3	3
6	Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти	2	2	2	2	2
7	Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха, киберзащита	2	2	2	2	2
8	Кариерно ориентиране			1		
9	Превенция и противодействие на корупцията	2	2	2	2	2
	Общо часове	18	23	24	16	26

2. Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.

2.2. Честване на всички национални и училищни празници.

Срок: през учебната година

Отг. Класни ръководители

2.3. Запознаване и спазване на задължителните символи на Р.България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)

Срок: през учебната година

отг.: Класни ръководители

2.4. Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието.

Срок: през учебната година

Отг.:Класни ръководители

3. Здравно образование и екологично възпитание на учениците

3.1. Провеждане на здравни беседи на учениците

Срок: през учебната година

Отг. Мед. лице, Класни ръководители

3.2. Разглеждане на здравни теми в Часа на класа – сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.

Срок: през учебната година

Отг.:Класни ръководители

3.3.Озеленяване двора на училището

срок: 06.2023 г.

отг.: Класни ръководители

3.4. Мероприятия за почистване на училищните площи и градските градинки около района на училището

срок: 21.04. 2023г.

отг.: Класни ръководители

3.5.Отбелязване на деня на Земята

срок: 21.04.2023 г.

отг.: Класни ръководители

3.6.Отбелязване на международния ден за опазване на околната среда.

срок: 06.06.2023 г.

отг.: Класни ръководители

4. Възпитаване в интеркултурна среда.

4.1. Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в час на класа.

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители

4.2. Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.

Срок: през учебната година

Отг.: кл.р-ли, учители

4.3. За усвояване на българския книжовен език от ученици, за които българският език не е майчин, се организира допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване.

Срок: юни 2023 г.

Отг.: учители по БЕЛ

5. Развиване на физическата дееспособност

5.1. Изготвяне на ученически спортен календар на училището.

Срок: 19.09.2022г.

Отг.: Учител по ФВС

5.2. Провеждане на спортни празници и турнири.

Срок: през учебната година

Отг.: Учител по ФВС

6. Екип за реализиране на програмата (по чл. 19 на Наредба 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование):

За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в ПГ по транспорт, Русе отговарят следните работни екипи:

- I. Комисия по организиране и провеждане на училищни празници и ритуали
- II. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз
- III. Координационен екип за личностна подкрепа
- IV. Комисия по БДП
- V. Комисия Защита при бедствия, аварии и катастрофи

7. Направления и дейности за реализиране на програмата.

Направления и дейности за реализиране на Програмата по здравно и екологично образование	Срок	Отговорници
I. Предварително проучване и диагностика		
1. Справка за здравния статус на учениците	28.10.2022 г.	Медицинско лице
2. Проучване сред учениците по актуална здравна и екологична проблематика - тютюнопушене, наркотици, сексуалност, замърсяване и др.	30.09.2022 г.	Педагогически съветник
3. Проучване сред учителите по въпроси, свързани с програмата за здравно и екологично образование.	28.09.2022г.	Класни ръководители
II. Научно-методическа подготовка на преподавателите, участващи в реализиране на Програмата		
1. Запознаване на педагогическия състав в училището: - Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; - с училищната програма по здравно и екологично образование;	20.09.2022 г.	Директор
2. Работа по методични обединения на тема: “Здравни и екологични аспекти на обучението по отделните учебни предмети”	през годината	Председатели на МО

III. Здравно образование чрез класно–урочните форми на организация

<p>1 Час на класа (тематични области):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие; • Толерантност и интеркултурен диалог ; • Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“ • Безопасност и движение по пътищата; • Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ; • Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти; • Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита; • Кариерно ориентиране; • Превенция и противодействие на корупцията. 	<p>през годината</p>	<p>Педагогически съветник Класни ръководители</p>
<h3>IV. Извънкласни практически дейности</h3>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Хигиенизиране и опазване на училищната среда. 2. Озеленяване на училищната сграда и училищния двор. 3. Изграждане на база данни и библиотечен фонд от научно-методическа литература по проблемите на здравното образование. 4. Видеофилми на здравна и екологична тематика. 5. Отбелязване на Деня на Земята – 22.04. 	<p>през годината през годината през годината през годината. 21.04.2023 г.</p>	<p>Педагогически и непедагогически колектив Класни ръководители Медицинско лице Учител по биология и ЗО Класни ръководители Учители по БЗО и ГИ</p>

IV. Извънучилищни дейности

1. Участие в спортни състезания. 2. Участие в мероприятия на БЧК. 3. Среща с представители от РИОСВ по екологични проблеми на областта. 4. Среща с активисти на младежкия БЧК.	през годината	Учители по ФВС, медицинско лице Учител по БЗО Класни ръководители
VI. Социални дейности		
1. Приобщаване на родителите за реализиране на Програмата.	през годината	Директор
2. Връзка с обществеността.	през годината	Директор и учители

12. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директора по учебната дейност.

2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора и заместник-директора по учебната дейност.

3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на Педагогическия съвет.